ралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, ПРАФКОМАЎ, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА
ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

№ 19 (143) 26 чэрвеня 1990 года

На фізічным факультэце

ПАСТАНОВА
Савета універсітэта па пытанню «Аб стварэнні інжынернага факультэта»

Рашэннем Дзяржкамітэта па народнай адукацыі СССР ад 17.02.89 г., пастановай Савета універсітэта ад 22.05.89 г. у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я. Купалы з 1989/90 навучальнага года ажыццяўляецца падрыхтоўка спецыялістаў па інжынерна-тэхнічных спецыяльнасцях. Для забеспячэння ўстойлівых заказаў да 2000 года заключаны дагаворы на падрыхтоўку спецыялістаў для прамысловых прадпрыемстваў вобласці па інжынерна-тэхнічнаму профілю. З 1990/91 навучальнага года пачынаецца падрыхтоўка па спецыялізацыі «Метралогія і метады кантролю», а ў далейшым плануецца падрыхтоўка па спецыяльнасцях профілю «інжынер-механік».

Для арганізацыі новых спецыяльнасцяў і спецыялізацый інжынерна-тэхнічнага накірунку ёсць аб'ектыўныя прадпасылкі: патрэбны прадпрыемствам рэгіёну і тое, што універсітэт мае высокакваліфікаваныя кадры. У сувязі з гэтым неабходна будзе павысіць эфектыўнасць арганізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу, навуковых даследаванняў, забяспечыць сучасны ўзровень падрыхтоўкі спецыялістаў па інжынерных спецыяльнасцях.

Зыходзячы з гэтага, Савет універсітэта **ПАСТАНАЎЛЯЕ:**

1. Стварыць на базе інжынернага аддзялення фізічнага факультэта **інжынерны** факультэт з 1.09.90 г. у складзе кафедры інжынерна-тэхналагічнай падрыхтоўкі, радыёэлектронікі, прыкладной оптыкі.

2. Назначыць в. а. дэкана інжынернага факультэта Ю. Р. Бейцюка, намесніка дэкана фізічнага факультэта па вытворчаму патоку.

3. Рэктарату, вучэбнаму аддзелу ажыццявіць комплекс мер па вучэбна-метадычнаму і матэрыяльна-тэхнічнаму забеспячэнню вучэбна-выхаваўчага працэсу, для чаго:

а) зацвердзіць штатны расклад па інжынернаму факультэту;

б) выдзеліць неабходныя плошчы, абсталяванне для арганізацыі дэканата, уводу новых лабараторый (на тэрыторыі вучэбнага корпуса па БЛК, 5).

4. Дэканату створанага факультэта сумесна з дэканатам фізічнага факультэта правесці атэстацыю сярод студэнтаў 2-га курса інжынернага аддзялення фізічнага факультэта з мэтай фарміравання груп інжынернага факультэта.

5. Для далейшага развіцця і падрыхтоўкі кадраў дэканату інжынернага факультэта вывучыць патрэбы прадпрыемстваў рэгіёну ў забеспячэнні высокакваліфікаванымі спецыялістамі інжынерна-тэхнічнага профілю з заключэннем дагавораў на падрыхтоўку.

6. Рэктарату, дэканату інжынернага факультэта стварыць на працягу 1990/91 г. кафедру «Матэрыялазнаўства канструкцыйных матэрыялаў і рэсурсазберагаючых тэхналогій» для падрыхтоўкі спецыялістаў па спецыяльнасцях і спецыялізацыях матэрыялазнаўства ў машынабудаванні, трэнне і знос у машынах, тэхналогія машынабудавання, метралогія трыбасістэм, тэхналогія перапрацоўкі пластмас, тэхналогія кампазіцыйных матэрыялаў (магчымы варыянты пры ўстойлівых заказах на падрыхтоўку спецыялістаў).

7. Вучэбнаму і навуковаму аддзелам, дэканату, кафедрам інжынернага факультэта распрацаваць комплексную праграму супрацоўніцтва з прадпрыемствамі, ВНУ, Акадэміяй навук у мэтах удасканалення якасці падрыхтоўкі спецыялістаў і развіцця навуковых даследаванняў.

ВІНШУЕМ!

Калектыў літаб'яднання «Наднёманскія галасы» сардэчна віншуе свайго кіраўніка М. У. МІКУЛІЧА з паспяховай абаронай кандыдацкае дысертацыі і зычыць новых творчых поспехаў.

Афіцыйны раздзел

ПРАВІЛЫ ЎНУТРАНАГА РАСПАРАДКУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

1. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Згодна з Канстытуцыяй СССР і Канстытуцыяй БССР грамадзяне СССР маюць права на працу. Абавязак і справа гонару кожнага здольнага да працы грамадзяніна СССР — добрасумленная праца ў выбранай ім вобласці грамадска-карыснай дзейнасці, прытрымлівацца працоўнай дысцыпліны.

Дысцыпліна працы — гэта не толькі строгае прытрымліванне правілаў унутранага працоўнага распарадку, але і сумленныя, творчыя адносіны да сваёй працы і вучобы, забеспячэнне яе высокай якасці, творчае выкарыстанне працоўнага часу.

Працоўная і вучэбная дысцыпліна забяспечваецца стварэннем неабходных арганізацыйных і эканамічных умоў для нармальнай высокапрадукцыйнай працы. Да парушальнікаў працоўнай дысцыпліны прымяняюцца меры дысцыплінарнага і грамадскага ўздзеяння.

Важнейшым напрамкам у рабоце па выхаванню і ўмацаванню дысцыпліны працы з'яўляецца эфектыўнае выкарыстанне правоў, дадзеных працоўным калектывам Законам СССР «Аб працоўных калектывах і павышэнні іх ролі ў кіраванні прадпрыемствамі, установамі, арганізацыямі».

2. Правілы ўнутранага распарадку універсітэта маюць на мэце садзейнічаць выхаванню членаў калектыва ў духу сацыялістычнай ідэйнасці і адданасці Радзіме, сумленных адносін да працы і вучобы, далейшага ўмацавання працоўнай і вучэбнай дысцыпліны, арганізацыі працы і навучання на навуковай аснове, рацыянальнага выкарыстання працоўнага і вучэбнага часу, высокай якасці працы, павышэння прадукцыйнасці працы, эфектыўнасці грамадскай вытворчасці і паляпшэння якасці вучэбнага працэсу, поўнай рэалізацыі галоўных задач вышэйшых навучальных устаноў.

3. Пытанні, звязаныя з прымяненнем правілаў унутранага распарадку, вырашаюцца адміністрацыяй універсітэта ў межах прадстаўленых ёй правоў. А ў выпадках, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам і правіламі ўнутранага распарадку,— сумесна або ўзгоднена з прафсаюзным камітэтам. Гэтыя пытанні вырашаюцца таксама працоўным калектывам згодна з яго паўнамоцтвамі.

II. ПАРАДАК ПРЫЁМУ І ЗВАЛЬНЕННЯ РАБОТНІКАЎ

4. Працоўныя і служачыя рэалізуюць права на працу шляхам заключэння працоўнага дагавору аб працы на прадпрыемстве, ва ўстанове, арганізацыі.

5. Пры прыёме на работу адміністрацыя універсітэта абавязана патрабаваць ад паступаючага:

а) прадстаўлення працоўнай кніжкі, аформленай ва ўстаноўленым парадку, а калі асоба паступае на работу ўпершыню — даведкі аб апошнім занятку, выдадзенай па месцы жыхарства адпаведнай жыллёва-эксплуатацыйнай арганізацыяй, сельскім ці пасялковым Саветам народных дэпутатаў, вулічным камітэтам (даведка, выдадзеная вулічным камітэтам, павінна быць засведчана выканаўчым камітэтам адпаведнага Савета народных дэпутатаў), а звольненыя з радоў Узброеных Сіл СССР абавязаны прадставіць адміністрацыі ваенны білет;

б) прадстаўлення пашпарту згодна з заканадаўствам аб пашпартах.

Прыём на работу ва універсітэт без прадстаўлення указаных дакументаў не дапускаецца.

Пры прыёме на работу, патрабуючую спецыяльных ведаў, адміністрацыя універсітэта мае права патрабаваць ад работніка прадстаўлення дыплома ці іншага дакумента аб атрыманай адукацыі ці прафесійнай падрыхтоўцы.

Забараняецца патрабаваць ад працоўных пры прыёме на работу дакументаў, прадстаўленне якіх не прадугледжана заканадаўствам. Прыём на работу афармляецца загадам рэктара універсітэта, які даводзіцца да ведама работніка пад распіску. У загадзе павінна быць указана назва работы (пасады) згодна з адзіным тарыфна-кваліфікацыйным даведнікам работ і прафесій рабочых ці штатным раскладам і ўмовы аплаты працы.

Фактычнае дапушчэнне да работы адпавядаючай службовай асобы лічыцца заключэннем працоўнага дагавора незалежна ад таго, ці быў прыём на работу аформлены належным чынам.

6. Пасады прафесарска-выкладчыцкага саставу і навуковых работнікаў замяшчаюцца па конкурсу ва ўстаноўленым парадку.

Дэканы факультэтаў выбіраюцца Вучоным саветам тайным галасаваннем тэрмінам на 5 гадоў з ліку прафесараў ці найбольш вопытных дацэнтаў і зацвярджаюцца рэктарам універсітэта.

Загадчыкі кафедр выбіраюцца Вучоным саветам універсітэта (факультэта) тэрмінам на 5 гадоў, кіруюць дзейнасцю кафедры і нясуць поўную адказнасць за вынікі яе работы.

7. Работнікі універсітэта могуць працаваць па сумяшчальніцтву ва ўстаноўленым парадку.

8. Пры паступленні на работу ці пераводзе супрацоўніка ўніверсітэта ва ўстаноўленым парадку на іншую работу адміністрацыя абавязана:

а) азнаёміць працаўніка з даручанай работай, умовамі і аплатай працы і растлумачыць яго правы і абавязкі;

б) азнаёміць яго з правіламі ўнутранага распарадку і вучэбным рэжымам у дадзенай навучальнай установе;

в) праінструктаваць па тэхніцы бяспекі, вытворчай санітарыі, гігіене працы, супрацьпажарнай ахове і іншых правілах па ахове працы, а пры прыёме на работу з небяспечнымі ўмовамі працы правесці навучанне і атэстацыю па веданню правілаў аховы працы.

9. На ўсіх работнікаў універсітэта, якія працуюць звыш пяці дзён, заводзяцца працоўныя кніжкі ў парадку, устаноўленым дзеючым заканадаўствам. Асобам, якія працуюць ва універсітэце на ўмове пагадзіннай аплаты, працоўная кніжка выдаецца пры ўмовах, калі дадзеная работа з'яўляецца асноўнай.

Усім рабочым, а таксама тым служачым, праца якіх аплачваецца здзельна, адміністрацыя абавязана выдаваць пасля сканчэння 5 дзён пасля прыёму на работу разліковыя кніжкі або выдаваць пры выплаце заработнай платы разліковыя лісткі.

10. Спыненне працоўнага дагавору можа мець месца толькі на асновах, прадугледжаных заканадаўствам. Работнікі універсітэта, у тым ліку прафесарска-выкладчыцкі састаў і навуковыя супрацоўнікі, маюць права скасаваць працоўны дагавор, заключаны на неакрэслены тэрмін, папярэдзіўшы пра гэта адміністрацыю пісьмова за два месяцы. Пры скасаванні дагавора па ўважлівых прычынах, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам, працаўнікі папярэджваюць пра гэта адміністрацыю за адзін месяц.

Час выканання работ, на якія работнік пераведзены за парушэнне працоўнай дысцыпліны (падпункт «г» пункту 44), у тэрмін папярэджвання аб звальненні не залічваецца.

Пасля сканчэння ўказаных тэрмінаў папярэджвання працаўнік мае права спыніць работу, а адміністрацыя універсітэта абавязана выдаць яму працоўную кніжку і правесці з ім разлік.

Па дагаворанасці паміж работнікамі і адміністрацыяй працоўны дагавор можа быць скасаваны і да заканчэння тэрміну папярэджання аб звальненні.

Тэрміновы працоўны дагавор належыць скасаванню датэрмінова па патрабаванню работніка ў выпадку яго хваробы ці інвалідасці, перашкаджаючых выкананню работы па дагавору, парушэння адміністрацыяй заканадаўства аб працы, працоўнага дагавора і па іншых прычынах.

Скасаванне працоўнага дагавора па ініцыятыве адміністрацыі не дапускаецца без папярэдняй згоды прафсаюзнага камітэта выкладчыкаў і супрацоўнікаў, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Саюза ССР.

11. Звальненне штатных работнікаў з ліку прафесарска-выкладчыцкага саставу ў сувязі са скарачэннем аб'ёму працы можа праводзіцца толькі пасля заканчэння вучэбнага года з захаваннем дзеючага заканадаўства.

12. Спыненне працоўнага дагавору афармляецца загадам рэктара універсітэта.

13. У дзень звальнення адміністрацыя абавязана выдаць рабочаму ці служачаму яго працоўную кніжку з занесеным у яе запісам аб звальненні і правесці з ім канчатковы разлік. Запісы аб прычынах звальнення ў працоўную кніжку павінны рабіцца згодна з фармуліроўкамі дзеючага заканадаўства і са спасылкай на адпаведны артыкул пункта КЗОП БССР. Днём звальнення лічыцца апошні дзень работы.

III. АСНОЎНЫЯ АБАВЯЗКІ РАБОТНІКАЎ І СТУДЭНТАЎ

14. Усе работнікі універсітэта абавязаны:

а) працаваць добрасумленна, падтрымліваць дысцыпліну працы — аснову парадку ў вышэйшай навучальнай установе, своечасова і дакладна выконваць распараджэнні адміністрацыі, выкарыстоўваць увесь працоўны час для прадуктыўнай працы, пазбягаць дзеянняў, якія перашкаджаюць іншым работнікам выконваць іх працоўныя абавязкі;

б) прытрымлівацца патрабаванняў па ахове працы, тэхніцы бяспекі, вытворчай санітарыі, гігіены працы і супрацьпажарнай ахове, прадугледжаныя адпаведнымі правіламі і інструкцыямі, працаваць у выдадзенай спецвопратцы, спецабутку, карыстацца неабходнымі сродкамі індывідуальнай аховы;

в) прымаць меры да неадкладнай ліквідацыі прычын і ўмоў, якія не дазваляюць ці робяць цяжкай нармальную працу (прастой, аварыя), і неадкладна апавяшчаць аб здарэнні адміністрацыю;

(Працяг на 2 стар.)

ПРАВІЛЫ ЎНУТРАНАГА РАСПАРАДКУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

(працяг, пачатак на стар. 1)

г) захоўваць устаноўлены парадак захавання матэрыяльных каштоўнасцей і дакументаў;

д) берагчы сацыялістычную маёмасць, эфектыўна выкарыстоўваць абсталяванне, беражліва адносіцца да інструментаў, якія даюцца для карыстання работнікам, эканомна і рацыянальна расходваць сыравіну, энергію, паліва і іншыя матэрыяльныя рэсурсы;

е) паводзіць сябе належным чынам, прытрымлівацца правіл сацыялістычнага супольнага жыцця;

ж) сістэматычна павышаць сваю дзелавую (вытворчую) кваліфікацыю;

з) захоўваць правілы ўнутранага распарадку.

15. Прафесарска-выкладчыцкі і навуковы састаў універсітэта абавязаны:

а) забяспечваць высокую эфектыўнасць педагагічнага працэсу, развіваць самастойнасць, ініцыятыву, творчыя здольнасці студэнтаў;

б) паважаць асабістую годнасць будучых спецыялістаў, праяўляць клопат аб іх культурным і фізічным развіцці;

в) весці навуковыя даследаванні, якія забяспечаць высокі навуковы ўзровень зместу навучання;

г) пастаянна павышаць свой прафесійны, ідэйна-палітычны і агульнакультурны ўзровень, рэгулярна, не меней аднаго разу за 5 гадоў, праводзіць розныя формы павышэння кваліфікацыі.

17. Рабочыя вучэбна-вытворчых майстэрняў, цэхаў, гаспадарак і іншых арганізацый павінны:

а) павышаць прадукцыйнасць працы, своечасова і дакладна выконваць работы па нарадах і заданнях, нормы выпрацоўкі і нарміраваныя вытворчыя заданні, дабівацца перавыканання гэтых норм;

б) паляпшаць якасць працы і выпускаемай прадукцыі, не дапускаць упушчэння і браку ў працы, захоўваць тэхналагічную дысцыпліну;

в) прымаць меры да неадкладнай ліквідацыі прычын і ўмоў, якія перашкаджаюць або робяць цяжэйшай нармальную вытворчасць працы (прастой, аварыя), і неадкладна давесці да ведама адміністрацыі.

18. Кола абавязкаў (работ), якія выконвае кожны рабочы па сваёй спецыяльнасці, кваліфікацыі ці службе, вызначаецца адзіным тарыфна-кваліфікацыйным даведнікам прац і прафесій рабочых, кваліфікацыйным даведнікам пасад служачых, а таксама тэхнічнымі правіламі, службовымі інструкцыямі і палажэннямі ва ўстаноўленым парадку.

19. Студэнты універсітэта абавязаны:

а) глыбока авалодваць тэарытычнымі ведамі, практычнымі навыкамі і сучаснымі метадамі даследаванняў па выбранай спецыяльнасці, грамадскімі навукамі;

б) выконваць ва ўстаноўленыя тэрміны усе віды заданняў, прадугледжаных адпаведнымі вучэбнымі планамі і праграмамі навучання;

в) пастаянна імкнуцца да павышэння агульнай культуры, маральнага і фізічнага ўдасканальвання;

г) захоўваць правілы ўнутранага распарадку.

Студэнты ўдзельнічаюць у прапагандзе навуковых і палітычных ведаў, а таксама ў грамадскіх мерапрыемствах, якія праводзяцца універсітэтам сярод насельніцтва.

20. Пры адсутнасці на семінарскіх і практычных занятках па ўважлівых прычынах студэнт абавязаны не пазней, чым на наступны дзень давесці да ведама дэкана факультэта і ў першы дзень прадставіць даныя аб прычынах пропуску заняткаў. У выпадку хваробы студэнт прадстаўляе дэкану факультэта даведку ўстаноўленага ўзору адпаведнай лячэбнай установы.

21. Пры ўваходзе кіраўнікоў і выкладчыкаў універсітэта ў аўдыторыю студэнты абавязаны ўставаць.

22. Студэнты абавязаны беражліва і акуратна адносіцца да сацыялістычнай маёмасці (інвентар, вучэбныя дапаможнікі, кнігі, прыборы і г. д.). Студэнтам забараняецца без дазволу адміністрацыі выносіць прадметы і рознае абсталяванне з лабараторый, вучэбных і іншых памяшканняў.

23. Студэнты павінны быць дысцыплінаванымі, ахайнымі як у навучальнай установе, так і на вуліцы, у грамадскіх месцах.

24. Належную чысціню і парадак ва ўсіх вучэбных і вучэбна-вытворчых памяшканнях забяспечваюць тэхнічны персанал і студэнты на пачатках самаабслугоўвання і згодна з устаноўленым ва універсітэце распарадкам.

IV. АСНОЎНЫЯ АБАВЯЗКІ АДМІНІСТРАЦЫІ

25. Адміністрацыя універсітэта абавязана:

а) аптымальна арганізаваць працу прафесарска-выкладчыцкага саставу і іншых супрацоўнікаў навучальнай установы, каб кожны працаваў па сваёй спецыяльнасці і кваліфікацыі, меў замацаванае за ім рабочае месца, своечасова, да пачатку даручаннай працы быў азнаёмлены з устаноўленым заданнем і забяспечаны работай на працягу ўсяго працоўнага дня (змены); забяспечыць здаровыя, бяспечныя ўмовы працы, спраўны стан абсталявання.

Своечасова паведамляць выкладчыкам расклад іх вучэбных заняткаў і зацвярджаць на наступны навучальны год індывідуальныя планы вучэбна-метадычнай, навукова-даследчай і іншых відаў работ, якія выконвае прафесарска-выкладчыцкі састаў універсітэта;

б) стварацъ умовы для павышэння якасці падрыхтоўкі і выхавання спецыялістаў з улікам патрабаванняў сучаснай вытворчасці, навейшых дасягненняў навукі, тэхнікі і культуры, перспектыў іх развіцця і навуковай арганізацыі працы; арганізацыі працы; арганізаваць вывучэнне і ўкараненне перадавых метадаў навучання, механізаваць цяжкія і працаёмкія работы ў вучэбна-вытворчых майстэрнях (гаспадарках) вучэбнай установы;

в) здзяйсняць выхаваўчую работу з супрацоўнікамі, студэнтамі, аспірантамі, слухачамі падрыхтоўчага аддзялення, стварацъ умовы для правядзення культурна-выхаваўчай работы, заняткаў фізічнай культурай і мастацкай творчасцю;

г) своечасова разглядаць і ўкараняць прапановы грамадскіх арганізацый, выкладчыкаў і іншых работнікаў, накіраваныя на паляпшэнне работы вучэбнай установы, падтрымліваць і ўзнагароджваваць лепшых работнікаў вучэбнай установы;

д) забяспечваць строгае захаванне працоўнай і вытворчай дысцыпліны, пастаянна здзяйсняючы арганізатарскую, эканамічную і палітыка-выхаваўчую работу, накіраваную на яе ўмацаванне, прадухіленне страт працоўнага часу, рацыянальнае выкарыстанне працоўных рэсурсаў, фарміраванне стабільных працоўных калектываў; прымяняць меры ўздзеяння да парушальнікаў працоўнай дысцыпліны, улічваючы пры гэтым думкі працоўных калектываў;

е) няўхільна захоўваць заканадаўства аб працы і правілах аховы працы; паляпшаць умовы працы і вучобы супрацоўнікаў, студэнтаў, аспірантаў і слухачоў падрыхтоўчага аддзялення. Забяспечваць належнае тэхнічнае абсталяванне ўсіх рабочых месц і стварацъ на іх умовы працы, адпаведныя правілам аховы працы (правілам па тэхніцы бяспекі, санітарным нормам і првілам і інш.). Пры адсутнасці ў правілах патрабаванняў, выкананне якіх пры вядзенні работ неабходна для забеспячэння небяспечных умоў працы, адміністрацыя універсітэта па ўзгадненню з прафсаюзным камітэтам выкладчыкаў і супрацоўнікаў прымае меры, якія гарантуюць бяспечныя ўмовы працы;

ж) прымаць неабходныя меры па прафілактыцы вытворчага траўматызму, прафесіянальных і іншых захворванняў рабочых і служачых; у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам, своечасова прадстаўляць льготы і кампенсацыі ў сувязі са шкоднымі ўмовамі працы (скарочаны працоўны дзень, дадатковыя адпачынкі, лячэбна-прафілактычнае харчаванне і інш.), забяспечыць згодна з нормамі спецыяльнай вопраткай, абуткам і іншымі сродкамі індывідуальнай аховы, арганізоўваць належны дагляд за гэтымі сродкамі;

з) пастаянна кантраляваць веданне і выкананне супрацоўнікамі, студэнтамі, аспірантамі, слухачамі падрыхтоўчага аддзялення ўсіх патрабаванняў і інструкцый па тэхніцы бяспекі, вытворчай санітарыі і гігіены працы, супрацьпажарнай ахове;

і) забяспечваць спраўнае ўтрыманне памяшкання, ацяплення, асвятлення, вентыляцыі, абсталявання, стварацъ нармальныя ўмовы для захавання верхняга адзення супрацоўнікаў навучальнай установы, аспірантаў, студэнтаў і слухачоў падрыхтоўчага аддзялення;

к) забяспечваць правільнае прымяненне дзейнічаючых умоў аплаты і нарміравання працы; выдаваць заработную плату і стыпендыю ва ўстаноўленыя тэрміны;

л) забяспечваць своечасовае прадстаўленне адпачынкаў усім работнікам навучальнай установы. Паведамляць выкладчыкам у канцы навучальнага года (да адыходу ў адпачынак) іх гадавую нагрузку ў новым навучальным годзе;

м) стварацъ умовы працоўнаму калектыву для ўсямернага павышэння эфектыўнасці ідэйна-выхаваўчай, вучэбна-метадычнай і навукова-даследчай работы, прадукцыйнасці працы, эфектыўнасці грамадскай дзейнасці, паляпшэння якасці работ, зніжэння сабекошту выпускаемай прадукцыі, рацыянальнага выкарыстання працоўнага часу, сыравіны, матэрыялаў, энергіі, іншых рэсурсаў, выканання планаў паставак па дагаворах і заказах, паспяховага выканання сацыялістычных абавязацельстваў, своечасовага падвядзення вынікаў і вызначэнне пераможцаў спаборніцтва, павышэння ролі маральнага і матэрыяльнага стымулявання высокапрадукцыйнай працы, рашэння пытанняў аб узнагароджванні перадавых калектываў і работнікаў; забяспечваць распаўсюджванне і ўкараненне перадавога вопыту і каштоўных ініцыятыў работнікаў данага і іншых працоўных калектываў;

н) своечасова разглядаць і ўкараняць вынаходніцтвы і рацыяналізатарскія прапановы, падтрымліваць наватараў вытворчасці, садзейнічаць масавай навукова-тэхнічнай творчасці;

о) забяспечваць сістэматычнае павышэнне дзелавой (вытворчай) кваліфікацыі работнікаў і ўзроўня іх эканамічных і прававых ведаў, стварацъ неабходныя ўмовы для сумяшчэння працы з навучаннем на вытворчасці і ў навучальных установах;

п) стварацъ працоўнаму калектыву неабходныя ўмовы для выканання ім сваіх паўнамоцтваў, прадугледжаных Законам СССР «Аб працоўных калектывах і павышэнні іх ролі ў кіраванні прадпрыемствамі, установамі, арганізацыямі»; садзейнічаць стварэнню ў працоўным калектыве дзелавой, творчай атмасферы, усямерна падтрымліваць і развіваць ініцыятыву і актыўнасць працоўных, забяспечваць іх удзел у кіраванні універсітэтам, у поўнай меры выкарыстоўваючы сход працоўнага калектыву, вытворчыя нарады, канферэнцыі і розныя формы грамадскай дзейнасці;

своечасова разглядаць крытычныя заўвагі работнікаў і паведамляць аб прынятых мерах;

р) уважліва адносіцца да патрабаванняў работнікаў, забяспечваць паляпшэнне іх жыллёвых і культурна-бытавых умоў, ажыццяўляць будаўніцтва, рамонт і ўтрыманне ў належным стане жылых дамоў, інтэрнатаў, клубных устаноў, спартыўных збудаванняў, дзіцячых дашкольных устаноў, а таксама прадпрыемстваў гандлёва-батавога абслугоўвання і сталовых непасрэдна ў навучальнай установе, аказваць дапамогу ў кааператыўным і індывідуальным будаўніцтве; арганізаваць улік работнікаў, якім неабходна палепшыць жыллёвыя ўмовы, размяркоўваць жыллёвую плошчу згодна з дзеючым заканадаўствам па саўменснаму рашэнню з прафсаюзным камітэтам выкладчыкаў і супрацоўнікаў і забяспечыць шырокую галоснасць пры рашэнні гэтых пытанняў.

Забяспечваць неабходным абсталяваннем, матэрыяламі, інвентаром, інструментамі вучэбны працэс, навуковую, культурна-выхаваўчую, аздараўленчую і фізкультурна-масавую работу;

с) распрацоўваць і праводзіць мерапрыемствы па папярэджванню і прадухіленню праяўленняў п´янства і алкагалізму, здзяйсняць выхаваўчыя меры, накіраваныя на рашучае ўмацаванне антыалкагольнай барацьбы і павышэнне яе эфектыўнасці. Актывізаваць дзейнасць працоўных калектываў па ліквідацыі прычын і ўмоў, якія нараджаюць п´янства і алкагалізм.

Адміністрацыя выконвае свае абавязкі ў адпаведных выпадках сумесна ці па ўзгадненню з прафсаюзным камітэтам універсітэта, а таксама з улікам паўнамоцтваў працоўнага калектыву.

V. ПРАЦОЎНЫ ЧАС І ЯГО ВЫКАРЫСТАННЕ

27. Ва універсітэце функцыянірує 6-дзённы працоўны тыдзень.

28. Для прафесарска-выкладчыцкага саставу ўстаноўлены шасцігадзінны працоўны дзень.

У межах шасцігадзіннага працоўнага дня выкладчыкі павінны весці ўсе віды вучэбна-метадычнай, выхаваўчай і іншых работ, якія прадугледжаны займаемай пасадай, вучэбным планам і планам навукова-даследчай працы.

29. Кантроль за выкананнем індывідуальных планаў вучэбна-метадычнай і навукова-даследчай работы ажыццяўляецца загадчыкамі кафедр і дэканамі факультэтаў.

30. Працягласць працоўнага дня навуковага, вучэбна-дапаможнага і адміністрацыйна-гаспадарчага персаналу — 7 гадзін.

Для асоб, занятых на работах са шкоднымі ўмовамі, устанаўліваецца скарочаны працоўны дзень згодна з дзеючым заканадаўствам.

31. Час пачатку і заканчэння працы і перапынку для адпачынку і харчавання ўстанаўліваецца для працоўных і служачых з 9 да 17 гадзін, у перадвыхадныя і перадсвяточныя дні з 9 да 16 гадзін.

Па ўзгадненню з прафсаюзнымі камітэтамі выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў падраздзяленням універсітэта і асобным групам працаўнікоў можа ўстанаўлівацца іншы час пачатку і канца працы. Калектывы бібліятэкі, аддзела кадраў, навуковага, вучэбнай і гаспадарчай частак і некаторых іншых падраздзяленняў на падставе загада Міністэрства вышэйшых навучальных устаноў СССР № 63 ад 30 жніўня 1985 года працуюць на рэжыме гібкага працоўнага часу.

32. Аб пачатку і канцы работы, а таксама аб перапынку рабочыя і служачыя апавяшчаюцца адпаведнымі сігналамі ці іншым спосабам. Формы кантролю за працай выкладчыкаў ўстанаўліваюцца сумесна з прафсаюзнай арганізацыяй універсітэта.

Да пачатку працы кожны работнік абавязаны адзначыць свой прыход на работу, а пасля заканчэння працоўнага дня — адыход з работы ў парадку, устаноўленым ва універсітэце.

33. Адміністрацыя абавязана арганізаваць улік прыходу на працу і адыходу з працы.

Работніка, які з´явіўся на работу ў нецвярозым стане, адміністрацыя не дапускае да працы ў дадзены працоўны дзень (змену).

34. Пры няяўцы на працу выкладчыка ці іншага супрацоўніка ўніверсітэта адміністрацыя абавязана неадкладна прыняць меры да замены яго іншым выкладчыкам (работнікам).

35. Звышурочныя работы як правіла, не дапускаюцца. Прымяненне звышурочных работ адміністрацыяй можа праводзіцца ў выпадках, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам, толькі з дазволу прафсаюзнага камітэту універсітэта.

36. ЗАБАРАНЯЕЦЦА Ў ПРАЦОЎНЫ ЧАС:

а) адрываць працоўных і служачых ад іх непасрэднай працы, адрываць іх ад работы для выканання грамадскіх абавязкаў і правядзення рознага роду мерапрыемстваў, не звязаных з вытворчай дзейнасцю (злёты, семінары, спартыўныя спаборніцтвы, удзел у мастацкай самадзейнасці, турысцкія паездкі і г. д.);

б) склікаць сходы, пасяджэнні і розныя нарады па грамадскіх справах.

37. Чарговасць прадстаўлення штогадовых адпачынкаў устанаўліваецца адміністрацыяй універсітэта па ўзгадненню з прафсаюзным камітэтам выкладчыкаў з улікам неабходнасці забеспячэння нармальнага ходу працы вучэбнай установы і спрыяльных умоў для адпачынку працоўных і служачых. Графік адпачынкаў складаецца на кожны каляндарны год не пазней 5 снежня бягучага года і даводзіцца да ведама ўсіх працоўных і служачых.

Прафесарска-выкладчыцкаму саставу прадстаўляюцца, як правіла, штогадовыя адпачынкі ў летні канікулярны перыяд.

VI. УЗНАГАРОДЫ ЗА ПОСПЕХІ Ў ПРАЦЫ І ВУЧОБЕ

38. За ўзорнае выкананне працоўных абавязкаў, поспехі ў сацыялістычным спаборніцтве, павышэнне прадукцыйнасці працы, паляпшэнне якасці прадукцыі, працяглую бездакорную працу, наватарства ў працы і за іншыя дасягненні выкладчыкі і работнікі могуць узнагароджвацца:

а) аб´яўленнем падзякі;

б) выдачай прэміі;

в) каштоўным падарункам;

г) Ганаровай граматай;

д) занясеннем у Кнігу гонару, на Дошку гонару.

Узнагароды, прадугледжаныя пунктамі «а», «б», «в», прымяняюцца адміністрацыяй па ўзгадненню, а прадугледжаныя пунктамі «г» і «д» — сумесна с прафсаюзным камітэтам выкладчыкаў і супрацоўнікаў вышэйшай навучальнай установы.

Пры ўзнагароджванні ўлічваецца думка працоўнага калектыву.

Узнагароды аб´яўляюцца ў загадзе рэктара, даводзяцца да ведама ўсяго калектыву і заносяцца ў працоўную кніжку работніка.

39. Работнікам, якія паспяхова і добрасумленна выконваюць свае працоўныя абавязкі, прадстаўляюцца ў першую чаргу перавагі і льготы ў галіне сацыяльна-культурнага і жыллёва-бытавога абслугоўвання. Такім работнікам прадстаўляецца таксама перавага пры павышэнні па рабоце.

40. За асобныя працоўныя заслугі работнікі універсітэта прадстаўляюцца ў вышэйстаячыя органы для ўзнагароды ардэнамі, медалямі, Ганаровымі граматамі, нагруднымі значкамі і да прысваення ганаровых званняў і звання лепшага работніка па данай прафесіі.

41. Працоўныя калектывы прымяняюць за поспехі ў працы меры грамадскага заахвочвання, прадстаўляюць работнікаў для маральнага і матэрыяльнага заахвочвання; выказваюць свае адносіны па кандыдатурах, прадстаўленых да дзяржаўных узнагарод, устанаўліваюць дадатковыя льготы і перавагі за кошт сродкаў, выдзеленых згодна з дзейнічым парадкам на гэтыя мэты для наватараў і перадавікоў вытворчасці, а таксама асоб, працяглы час добрасумленна працуючых у вышэйшай навучальнай установе.

42. За поспехі ў вучобе, актыўны ўдзел у навукова-даследчай рабоце і грамадскім жыцці універсітэта для студэнтаў, аспірантаў, слухачоў падрыхтоўчага аддзялення ўстанаўліваюцца меры заахвочвання:

а) аб´яўленне падзякі;

б) [illegible]

ПРАВІЛЫ ЎНУТРАНАГА РАСПАРАДКУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

в) узнагарода каштоўным падарункам;

г) выдача прэміі.

Выбар форм матэрыяльнага заахвочвання ажыццяўляецца вышэйшай навучальнай установай па прадстаўленню студэнцкага калектыву ў межах сродкаў, якія мае ўніверсітэт.

Узнагароды аб ´яўляюцца загадам рэктара па ўзгадненню з прафкомам студэнтаў і камітэтам камсамола і даводзяцца да ведама студэнцкіх груп (факультэта) на сходзе. Выпіска з загаду аб узнагародзе захоўваецца ў асабістай справе студэнта.

VII. АДКАЗНАСЦЬ ЗА ПАРУШЭННЕ ПРАЦОЎНАЙ І ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

43. Парушэнне працоўнай дысцыпліны, г. зн. невыкананне ці неналежнае выкананне па віне работніка ўскладзеных на яго працоўных абавязкаў, вядзе за сабой прымяненне мер дысцыплінарнага, грамадскага ўздзеяння, а таксама прымяненне іншых мер, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам.

44. За парушэнне працоўнай дысцыпліны адміністрацыя універсітэта выкарыстоўвае наступныя дысцыплінарныя спагнанні:

а) заўвагу;

б) вымову;

в) строгую вымову;

г) перавод на ніжэйаплачваемую работу на тэрмін да трох месяцаў і змяшчэнне на ніжэйшую пасаду на такі ж тэрмін.

За сістэматычнае парушэнне працоўнай дысцыпліны, прагул без уважлівых прычын ці з ´яўленне на рабоце ў нецвярозым стане работнік можа быць пераведзены на іншую, ніжэйаплачваемую працу ці пасаду на тэрмін, указаны ў абзацы 1 дадзенага падпункта.

д) звальненне.

Звальненне ў якасці дысцыплінарнага спагнання можа быць прыменена па ўзгадненню з прафсаюзным камітэтам выкладчыкаў і супрацоўнікаў за сістэматычнае невыкананне работнікам без уважлівых прычын абавязацельстваў, ускладзеных на яго працоўным дагаворам ці правіламі ўнутранага распарадку, калі да работніка раней прымяняліся меры дысцыплінарнага спагнання, за прагул (у тым ліку за адсутнасць на рабоце больш трох гадзін на працягу працоўнага дня) без уважлівых прычын, за з ´яўленне на рабоце ў нецвярозым стане, а таксама за ўчыненне па месцы працы крадзяжу (у тым ліку дробнага) дзяржаўнай ці грамадскай маёмасці.

Прагул — нез ´яўленне на работу без уважлівых прычын на працягу ўсяго працоўнага дня. Аднолькавым чынам лічацца прагульшчыкамі работнікі, якія адсутнічаюць на рабоце на працягу працоўнага дня без уважлівых прычын і да іх прымяняюцца тыя ж меры адказнасці, якія ўстаноўлены за прагул.

45. За прагул (у тым ліку за адсутнасць на рабоце больш трох гадзін на працягу рабочага дня) без уважлівых прычын, распіццё спіртных напіткаў ці з ´яўленне ў нецвярозым стане — адміністрацыя вышэйшай навучальнай установы прымяняе адну з мер дысцыплінарнага спагнання, прадугледжаных пунктам 44 даных правіл.

Рабочым і служачым, у якіх ёсць прагул без уважлівых прычын, чарговы адпачынак у адпаведным годзе змяншаецца на колькасць дзён прагула, пры гэтым адпачынак не павінен быць менш двух працоўных тыдняў (12 працоўных дзён).

46. Дысцыплінарныя спагнанні прымяняюцца рэктарам універсітэта па ўзгадненню з прафкомам і аб ´яўляюцца загадам.

Адміністрацыя навучальнай ўстановы мае права замест дысцыплінарнага спагнання перадаць пытанне аб парушэнні працоўнай дысцыпліны на разгляд працоўнага калектыву ці грамадскай арганізацыі.

47. Працоўныя калектывы праяўляюць строгую таварыскую патрабавальнасць да работнікаў, недобрасумленна выконваючых свае абавязкі, прымяняюць да членаў калектыву за парушэнне працоўнай дысцыпліны меры грамадскага спагнання, перадаюць матэрыялы аб парушальніках працоўнай дысцыпліны на разгляд грамадскіх арганізацый, ставяць пытанні аб прымяненні да парушальнікаў працоўнай дысцыпліны мер уздзеяння, прадугледжаных заканадаўствам.

48. Да прымянення спагнання парушальнік працоўнай дысцыпліны павінен даць тлумачэнні ў пісьмовай форме. Адказ работніка даць тлумачэнне не можа служыць перашкодай для прымянення спагнання.

Дысцыплінарныя спагнанні прымяняюцца адміністрацыяй непасрэдна пасля выяўлення правіннасці, але не пазней аднаго месяца з дня яе выяўлення, не ўлічваючы час хваробы ці знаходжання работніка ў адпачынку.

Дысцыплінарнае спагнанне не можа быць прыменена пазней шасці месяцаў з дня ўчынення правіннасці. Ва ўказаныя тэрміны не ўключаецца час вядзення ўгалоўнай справы.

49. За кожнае парушэнне працоўнай дысцыпліны можа быць прыменена толькі адно дысцыплінарнае спагнанне.

50. Пры прымяненні спагнання павінна ўлічвацца цяжкасць правіннасці, абставіны, пры якіх яна здзейснена, папярэдняя праца і паводзіны работніка.

51. Загад аб прымяненні дысцыплінарнага спагнання з указаннем матываў яго прымянення, даводзіцца да ведама работніка, да якога было прыменена спагнанне, пад распіску ў трохдзённы тэрмін.

Загад у неабходных выпадках даводзіцца да ведама работнікаў навучальнай установы.

52. Калі на працягу года з дня прымянення дысцыплінарнага спагнання да работніка не будзе прыменена новае дысцыплінарнае спагнанне, то яно скасоўваецца.

Адміністрацыя па сваёй ініцыятыве ці па хадайніцтву працоўнага калектыву можа выдаць загад аб зняцці спагнання, не чакаючы канца года, калі работнік не дапусціў новага парушэння працоўнай дысцыпліны і пры тым праявіў сябе як добрасумленны работнік.

На працягу тэрміну дзеяння дысцыплінарнага спагнання меры заахвочвання, указаныя ў даных правілах, да работніка не прымяняюцца.

53. Працоўны калектыў мае права зняць спагнанне датэрмінова, да канца года з дня яго прымянення, а таксама ставіць пытанне аб датэрміновым зняцці дысцыплінарнага спагнання ці аб спыненні дзеяння іншых мер, якія прымяняюцца за парушэнне працоўнай дысцыпліны, калі член калектыва не дапусціў новага парушэння дысцыпліны і праявіў сябе як добрасумленны работнік.

54. За парушэнне сваіх абавязкаў, вучэбнай дысцыпліны, правілаў унутранага распарадку і сацыялістычнага супольнага жыцця да студэнтаў, аспірантаў, слухачоў падрыхтоўчага аддзялення можа быць прыменена адно з наступных дысцыплінарных спагнанняў:

а) заўвага;

б) вымова;

в) строгая вымова;

г) выключэнне з універсітэта.

Выключэнне з вышэйшай навучальнай установы студэнтаў і слухачоў падрыхтоўчага аддзялення праводзіцца з улікам думак прафкома студэнтаў навучальнай установы, а выключэнне з вышэйшай навучальнай установы

непаўналетніх студэнтаў, слухачоў падрыхтоўчага аддзялення праводзіцца, акрамя таго, са згоды раённай (гарадской) камісіі па справах непаўналетніх.

Дысцыплінарныя спагнанні прымяняюцца непасрэдна пасля выяўлення правіннасці, але не пазней аднаго месяца з дня яе выяўлення (не ўлічваючы часу хваробы ці знаходжання студэнта, аспіранта, слухача падрыхтоўчага аддзялення на канікулах), яно не можа быць прыменена пазней шасці месяцаў з дня здзяйснення правіннасці. Калі студэнт, аспірант на працягу года з дня прымянення дысцыплінарнага спагнання не будзе падвергнуты новаму дысцыплінарнаму спагнанню, то ён лічыцца не падвяргаўшымся дысцыплінарнаму спагнанню.

55. У працоўныя кніжкі студэнтаў, аспірантаў, слухачоў падрыхтоўчага аддзялення, уносіцца запіс аб часе навучання на дзённым аддзяленні універсітэта без указання прычыны выключэння.

VIII. ВУЧЭБНЫ ПАРАДАК

56. Вучэбныя заняткі ва ўніверсітэце праводзяцца па раскладу згодна з вучэбнымі планамі і праграмамі, зацверджанымі ва ўстаноўленым парадку.

Для студэнтаў дзённай і вячэрняй форм навучання два разы ў год устанаўліваюцца канікулы агульнай працягласцю 7-10 тыдняў. Скарачэнне працягласці канікулаў, устаноўленых вучэбнымі планамі, не дапускаецца.

57. Вызваленне студэнтаў ад вучэбных заняткаў на работы, не звязаныя з вучэбным працэсам, не дапускаецца.

58. Вучэбны расклад складаецца на семестр і вывешваецца не пазней, чым за 10 дзён да пачатку кожнага семестра.

Для правядзення факультатыўных заняткаў складаецца асобны расклад. Нагрузка студэнтаў пры навучанні з адрывам ад вытворчасці ўсімі відамі вучэбных заняткаў, уключаючы факультатыўныя: на I-IV курсах — не больш 36 гадзін і на V-VI курсах — не больш 30 гадзін у тыдзень.

59. Працягласць акадэмічнай гадзіны — 40-45 хвілін. Перад пачаткам вучэбных заняткаў гучаць два званкі: першы даецца за дзве хвіліны да пачатку акадэмічнай гадзіны, другі званок абвяшчае пачатак заняткаў. Пасля заканчэння заняткаў даецца адзін званок. Пасля заканчэння акадэмічнай гадзіны заняткаў устанаўліваецца перапынак працягласцю 5-10 хвілін. На працягу вучэбнага дня — абедзены перапынак працягласцю не менш 40 хвілін.

60. Уваход студэнтаў ва аўдыторыю пасля званка забараняецца да перапынку.

Пасля пачатку заняткаў ва ўсіх вучэбных і прылягаючых да іх памяшканнях павінны быць забяспечаны цішыня і парадак, неабходныя для нармальнага ходу вучэбных заняткаў. Недапушчальна перарываць вучэбныя заняткі, уваходзіць у аўдыторыю і выходзіць з яе ў час іх правядзення.

61. Да пачатку вучэбных заняткаў (і ў перапынках паміж заняткамі) у аўдыторыях, лабараторыях, вучэбных майстэрнях і кабінетах лабаранты падрыхтоўваюць неабходныя вучэбныя дапаможнікі і апаратуру.

62. Для правядзення практычных заняткаў у аўдыторыях, лабараторыях, вучэбных майстэрнях кожны курс дзеліцца на групы. Састаў студэнцкіх груп устанаўліваецца загадам рэктара ў залежнасці ад характару практычных заняткаў.

63. У кожнай студэнцкай групе выбіраецца стараста калектывам гэтай групы, які працуе ў цесным кантакце з прафгрупоргам і камсоргам групы і падначальваецца непасрэдна дэкану факультэта, праводзіць у сваёй групе ўсе яго распараджэнні і ўказанні.

У функцыі старасты групы ўваходзіць:

а) персанальны ўлік наведвання студэнтамі ўсіх відаў вучэбных заняткаў;

б) прадстаўленне дэкану факультэта рапарта аб няяўцы студэнтаў на заняткі з указаннем прычын;

в) нагляд за станам вучэбнай дысцыпліны ў групе на лекцыях і практычных занятках, а таксама за захаваннем вучэбнага абсталявання і інвентару;

г) своечасовая арганізацыя атрымання і размеркавання сярод студэнтаў групы падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў;

д) паведамленне студэнтам аб змяненнях у раскладзе заняткаў дэканам факультэта;

е) назначэнне на кожны дзень у парадку чаргі дзяжурнага па групе;

ж) кантроль за своечасовым атрыманнем і выдачай стыпендыі студэнтам групы.

Распараджэнне старасты ў межах указаных вышэй функцый абавязковае для ўсіх студэнтаў групы.

64. У кожнай групе вядзецца журнал устаноўленай формы, які захоўваецца на факультэтах і штодзённа, перад пачаткам заняткаў, выдаецца старасце, які адзначае ў ім прысутнічаючых і адсутнічаючых на занятках студэнтаў.

IX. ПАРАДАК У ПАМЯШКАННЯХ

65. Адказнасць за парадак у вучэбных памяшканнях (наяўнасць спраўнай мэблі, вучэбнага абсталявання, падтрымка нармальнай тэмпературы, асвятлення і інш.) нясе прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай рабоце універсітэта.

За спраўнасць абсталявання ў лабараторыях і кабінетах, за гатоўнасць вучэбных дапаможнікаў да заняткаў адказваюць загадчыкі лабараторый.

66. У памяшканнях універсітэта забараняецца:

а) знаходжанне ў паліто, галаўных уборах;

б) шумныя размовы, хаджэнне па калідорах у час заняткаў;

в) курэнне;

г) распіццё спіртных напіткаў.

Адміністрацыя універсітэта абавязана забяспечыць ахову навучальнай установы, захаванне абсталявання, інвентару і іншай маёмасці, а таксама падтрымку неабходнага парадку ў вучэбных і бытавых памяшканнях.

Ахова памяшканняў, маёмасці і адказнасць за іх процівапажарны і санітарны стан ускладаецца загадам рэктара на канкрэтных асоб адміністрацыйна-гаспадарчага персанала універсітэта.

67. Ва універсітэце ўстанаўліваюцца наступныя прыёмныя гадзіны:

а) рэктар прымае студэнтаў, супрацоўнікаў універсітэта па асабістых справах:

у сераду і пятніцу з 15.00 да 17.00 гадзін; супрацоўнікаў універсітэта па службовых і тэрміновых справах з 16.00 да 17.00;

б) прарэктар па вучэбнай рабоце прымае наведвальнікаў у аўторак з 16.00 да 17.00 і чацвер з 9.00 да 11.00 гадзін;

в) прарэктар па навуковай рабоце прымае наведвальнікаў у аўторак і пятніцу з 14.00 да 17.00 гадзін;

г) прарэктар па завочнаму навучанню прымае наведвальнікаў з 14.00 да 17.00 у сераду, у суботу з 9.00 да 12.00 гадзін;

д) прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай рабоце прымае наведвальнікаў: у сераду з 10.00 да 12.00 і ў пятніцу з 10.00 да 16.00;

е) дэканы факультэтаў і іх намеснікі ўстанаўліваюць часы прёму прафесараў, выкладчыкаў і студэнтаў у залежнасці ад часу работы факультэтаў.

68. Ключы ад памяшканняў вучэбнага будынку, а таксама ад аўдыторый і кабінетаў павінны знаходзіцца ў дзяжурнага работніка аховы навучальнай установы і выдавацца па спісу, устаноўленаму прарэктарам па адміністрацыйна-гаспадарчай рабоце.

69. Правілы ўнутранага распарадку вывешваюцца ў падраздзяленнях універсітэта на відным месцы.

Зацверджаны Вучоным саветам ГрДзУ імя Я. Купалы 24 лістапада 1989 г. і Саветам універсітэта 27 лютага 1990 г.

КРАЯЗНАЎЧАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў ВІЦЕБСКУ

У рэспубліцы набірае сілу краязнаўчы рух. Сведчаннем таму з ´явілася навукова-практычная канферэнцыя па гістарычнаму краязнаўству, якая праходзіла ў Віцебску.

Помнікі знішчаліся ва ўсе часы і пры розных укладах. Яны гінулі ад часу, у агні пажараў і вайну, іх знішчалі ў час палітычных, рэлігійных канфліктаў. Але асабліва балюча нам за тыя страты, якія панесла наша гісторыка-культурная спадчына ў пасляваенны перыяд, за тыя помнікі, што, прастаяўшы многія стагоддзі на беларускай зямлі, былі разбураны рукамі нашых непасрэдных папярэднікаў і сучаснікаў. Так, адно са старажытнейшых культавых збудаванняў у Беларусі — Благавешчанская царква XII стагоддзя ў Віцебску — была знішчана пасля таго, як Дзяржбуд БССР, Інстытут гісторыі АН БССР вынеслі рашэнне, што яна па сваёй мастацкай вартасці не з ´яўляецца помнікам гісторыі.

Такім чынам, помнікі мінулага аказаліся безабароннымі перад наступам нашай бюракратыі. Шмат праблем і прапаноў прагучала на канферэнцыі на прадмет адраджэння страчанага і захавання таго, што дайшло да нашага часу. Яны абмяркоўваліся на секцыі «Помнікі гісторыі і культуры».

Цікавым з ´яўляецца падыход да гэтых пытанняў калег з Латвіі. Прызнаючы, што ўсё страчанае вярнуць нельга, яны, тым не менш, распрацавалі праграму-мінімум і праграму-максімум. Першая, напрыклад, прадугледжвае фіксацыю ўсіх помнікаў, у тым ліку страчаных, пошук дакументаў аб іх, старых здымкаў і рэстаўрацыю ў першую чаргу тых, якія найбольш каштоўныя і знаходзяцца ў небяспечным стане. Нягледзячы на цяжкасці сучаснага перыяду і прадбачваючы ўскладненне становішча ў сувязі з выхадам з СССР, латвійскія таварышы не збіраюцца адкладваць рэалізацыю сваіх праграм да лепшых часоў, мабілізуюць сродкі насельніцтва на іх вырашэнне. Яны лічаць, што ўсе помнікі заслугоўваюць таго, каб іх ахоўвалі, адмаўляюць факты негатыўных адносін да помнікаў Вялікай Айчыннай вайны. Выклікае здзіўленне і непаразуменне намер адрадзіць могілкі, дзе пахаваны фашысцкія салдаты, даглядаць і ахоўваць іх.

Праграма канферэнцыі была вельмі цікавай і насычанай, прадстаўнічы склад удзельнікаў. Прыходзіцца толькі шкадаваць, што секцыі працавалі адначасова. Хацелася прысутнічаць на кожнай з іх. Дарэчы, на трох секцыях абмяркоўваліся пытанні гісторыі Віцебшчыны (старажытнага, дакастрычніцкага і савецкага перыядаў).

Падумалася, а ці праводзілася нешта накшталт гэтага ў нашым горадзе? На нашай памяці нічога такога не было, хоць у Гродна часта з ´яджаюцца вучоныя на розныя рэспубліканскія, рэгіянальныя, усесаюзныя і нават міжнародныя форумы. Вось добра было б з улікам станоўчага вопыту і пралікаў віцебчан сабраць вядучых вучоных краіны і рэспублікі, якія распрацоўваюць пытанні мінулага Гродзеншчыны, мясцовых краязнаўцаў і правесці канферэнцыю па гісторыі нашага краю ад старажытных часоў да нашых дзён. На ёй маглі б прагучаць сучасныя падыходы да вывучэння мінулага Панямоння, новыя адкрыцці, «белыя плямы» гісторыі Гродзеншчыны. Такая канферэнцыя стала б значнай падзеяй у культурным жыцці нашага гораду і вобласці.

І апошняя заўвага. Станоўчым вопытам дзейнасці Гродзенскага абласнога аддзялення таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры цікавяцца ў Віцебску, Мінску. Аказваецца, ў яго дзейнасці ёсць што-нішто павучальнае, вартае пераймання для іншых абласных таварыстваў. Двойчы прагучалі з трыбуны канферэнцыі добрыя водгукі аб рабоце праўлення таварыства і грамадскасці Гродна па ахове, прапагандзе, выкарыстанню помнікаў. Араганізатары канферэнцыі выказалі таксама добрую зайздрасць наконт таго, што ў Гродна ёсць гістарычны факультэт, які цесна супрацоўнічае з архівамі, музеямі, таварыствам аховы помнікаў і фондам культуры. Такіх магчымасцей у Віцебску няма.

С. Палуцкая,
Э. Ярмусік,
дацэнты кафедры гісторыі БССР.

„Наднёманскія галасы"

Нялёгка быць сапраўднай паэтычнай індывідуальнасцю ў час, бадай што, ўсеагульнай дэградацыі і дэмаралізацыі, у час ледзь не татальнага выраджэння густаў і панавання бязглуздных эстрадных шлягераў, якія кормяцца на пашы мяшчанскага нігілізму і засланяюць усё тое, што мае хоць нейкую мастацкую вартасць. Але я зусім не збіраюся затрымлівацца, каб разглядаць прымітыўныя тэксты поп-песенак, або разважаць над «вопраткай» спацелых спевакоў. Гаворка пойдзе пра творчасць некаторых паэтаў з «Наднёманскіх галасоў», якія, па-першае, з'яўляюцца касцяком літаб'яднання, а падругое, маюць ужо «значны» вопыт плённай літаратурнай працы (друк, выступленні на ТБ і радыё і г. д.).

Юрась Пацюпа, Андрэй Пяткевіч, Юры Карэйва, Едрусь Мазько,— гэтыя імёны вядомыя амаль кожнаму студэнту нашага універсітэта, вядомыя не толькі па публікацыях у часопісах і сур'ёзных выданнях (часопісы «Маладосць», «Крыніца», рэспубліканскія газеты), але і як асобы цікавыя, неардынарныя і сталыя ў поглядах на нашу шэрую і вельмі недасканалую рэчаіснасць.

Так ўжо сталася, што сучасны асобнік па сутнасці не мае ўласнага твару і не ведае, якога ён роду ці племені, бо духоўнасць выцеснілі матэрыяльныя, фізіялагічныя патрэбы.

РЫФМАВАНАЯ АТАКА
(Суб'ектыўныя нататкі)

Жыцьцё не сьмешнае, жыцьцё...
Маўкліва хмары сонца б'юць,
А тое дзікае выцьцё:
То ж людзі, не ваўкі, пяюць.
(Андрэй Пяткевіч)

Што штурхае «адукаваную» малпу на смяротна небяспечны шлях? Прага ўлады? Адвечная ненасычанасць? Уласны эгаізм? Ці, можа, сэксуальныя імкненні? Ці ў яе сэрцы жыве д'ябл? Але антыхрыстам няма чаго прасіць у Бога збаўлення. Яго і не будзе, калі натоўп кідае каменне ў таго, каго яшчэ ўчора насіў на руках і каму кляўся са слязьмі ў вачох, калі пануе па сённяшні дзень статкавая псіхалогія — інстынкт,— ад якой грамадская свядомасць яшчэ не ў стане вызваліцца... У вершах сучаснікаў мы не знаходзім (і не знойдзем ніколі) адказаў на шматлікія пытанні, што вылазяць, як грыбы пасля дажджу. Іх нельга збіраць, тым больш ужываць, бо атруцішся і памрэш, не ведаючы патрэбнага адказу.

Ёсць адзін адказ — выбуховы пратэст, бунт супраць малпападобных вампіраў. Іншай зброі няма ў паэта. І не варта, калі ласка, абражацца і бедаваць, калі паэт пры дапамозе славеснай цыркуляркі пілуе струхнелую драўніну Надчалавечнасці або падлівае метафарычны керасін пад мёртвы пень вечных догм і канонаў. На мой погляд, наўмысная экстравагантнасць, эксцэнтрычнасць — гэта неад'емная рыса цяперашняга, перабудовачнага часу, крок да непаўторнасці, надзвычайнасці і выключнасці. Творца ніколі не павінен абмяжоўваць уласнае тэматычнае кола (які б напрамак ён не культываваў). Наадварот, яму ўсё дазволена (прынамсі, мадэрністу), усе творчыя магчымасці, мастацкія сродкі — перад ім. Таму — толькі наперад! Па ўсяму фронту! А фронт гэты цягнецца ад глыбока чалавечных абстрактна-рэлігійных імпрэсій (Едрусь Мазько) да сацартаўскіх канцэптаў (Юрась Пацюпа), ад вершаванай надзённай публіцыстыкі і стылізацыі пад народнае (Андрэй Пяткевіч, Юры Карэйва) да тонкай іроніі, часам адкрытага здзеку ў вершах аўтара гэтых радкоў:

Пляцецца бамбіза ля рэчкі,
як кот,
Задраўшы штаны і раззявіўшы
рот.
Ён хіба стаміўся, пазбаўлены
сіл.
Каменныя вочы — мабыць,
дэбіл...

Нягледзячы на тое, што на ВУЛІЦЫ ўжо іншае надвор'е, іншы рух, некаторыя старатлівыя актывісты-прыстасаванцы, апранутыя у перабудовачны гарнітурчык, спрабуюць уздзейнічаць усімі сродкамі на духоўна актыўных асоб. Існуе адвечны фізічны закон: дзеянне прапарцыянальна супрацьдзеянню. І хутка маталічныя дручкі знішчальных эпіграм паляцяць у бок нікчэмных кар'ерыстаў...

Той, хто кідаў у Бога каменні—
Будзе тыя каменні збіраць!
(Юры Карэйва)

Тэндэнцыйна? Так! Дык наша жыццё заўсёды было і пакуль што застаецца тэндэнцыйным. То ўправа пахіліць наш статак, то ўлева (у залежнасці ад ветру). Але я веру, што сапраўдны паэт будзе ісці наперад, кіравацца гуманістычнымі, чалавечымі крытэрыямі, які б вецер яму не перашкаджаў, будзе ісці насуперак усім брудным паклёпам і (прыпамінаюцца радкі А. Сыса):

Ніхто не мае права біць Паэта,
ён нават сам не вольны над
сабой,
магчыма ён адзіны на паўсвета,
а вы за ім, нібыта за гарой.

Паэт не мае права быць паэтам
цнатлівае і чыстае красы,
калі ў Айчыне загніваюць рэкі
І засыхаюць на вачах лясы.
ЮРЫЙ ГУМЕНЮК.

ПАЭТЫЧНЫЯ РАДКІ

М. Мікуліч

Няма такой самоты, у якой бы
не знаходзіўся яшчэ нехта
Грыгорэ Віеру

Лебедзі ў белай імгле
Мляўкую млосць спавіваюць.
Усё, што гады мне вяртаюць,
Існасцю кволаю мкне.

Бераг глухое самоты,
Радасны кліч журавоў —
У выдмах зацятай пяшчоты
Знойных, няспраўджаных сноў.

Вораны ў зыбкім святле
У морыве згадак вяслуюць.
Усё, што наступнікі ўчуюць,
Нікне ў ранішнім тле.

Вечар у верадзе стыгне
Тугой, лістабоем нябыту.
Шлях наш у згоях здабыты
Светлым трызніцца мне.

Т. Абухоўская

Голос памяти глух и простужен,
Но печаль моя также нежна.
Мне никто в этом мире не нужен,
Да и я никому не нужна.

Вечер тихо играет на флейте,
Чье-то сердце устало болеть.
Не жалейте его, не жалейте,
И оно не умело жалеть.

Чья-то вера еще на орбите,
Эту звездочку жалко губить.
Не любите того, не любите,
Кто совсем не умеет любить.

" " "

Не волнуй, не тревожь, не буди,
Мы с тобою совсем не похожи...
У тебя еще все впереди,
У меня, разумеется, тоже.

Ни к чему притворяться, не лги,
Я сегодня во власти сомненья.
Мы с тобою еще не враги,
Но уже не друзья, к сожаленью.

Мы друг другу не портили кровь
И не нам начинать все сначала.
Может где-то бывает любовь,
Только я до сих пор не встречала.

А. Дробыш

Мерцанье звезд, далекие туманности,
Манящие, зовущие к себе.
Бескрайность неба и морей
бескрайности,
Тропинку, что ведет тебя к реке.

И зноя даль, мираж, горячий ветер,
Оазисов прохладу и покой,
Луч солнца заходящего и вечер,
В котором утопает город мой.

Снега и льды, их блеск —
спокойный, чистый,
Лесов зеленых, красных, желтых тишь.
Пух тополиный мягкий и капризный,
И сны мои, в которых ты паришь.

И дальнюю дорогу в неизвестность,
И сладкую, с горчинкою печаль.
После разлуки долгой — неизбежность:
Меня увидеть как бы, невзначай...

Все это — дань моя глазам любимым.
Пусть свет далеких звезд тебя ведет
Туда, где нету зла, где не забыли,
Что есть друзья, и дом, и мать,
что вечно ждет.

І. Заўялаў

Поднялась луна большая,
Разлила зеленый свет,
Над прудами не смолкая,
Вдалеке звенит концерт.

Потонул овраг в тумане,
Позади остался дом,
Как на тайное свиданье
К нашей хате я пришел.

Всюду заросли сирени,
В белый цвет усыпан двор,
Пахнет сыростью весенней
Покосившийся забор.

Неуютно, одиноко,
Словно нас на свете нет,
Лишь глядят пустые окна
На дорогу много лет.

Здесь давно не проживают,
И меня из этих мест
За деревней провожает
Придорожный старый крест.

Ю. Пацюпа
ПЕРПЕТУМ МОБІЛЕ

Тут,
Нікому не відзен, Бацька народаў пасе
сваіх каменных аленяў.
Каменны хлопчык з каменным мячыкам
доўга ўзіраецца на яго гамеравымі
вачыма.
Па ўсёй краіне ткуцца звонкія песні на
кроснах, аднойчы заведзеных Бацькам.
Вось яна, Сонечная краіна каменных
гарністаў!
І толькі мірныя механізатары дзень і
ноч, зіму і лета змагаюцца
на перадавых рубяжах жніва,
часамі адбіваючы з бартавых кулямётаў
подлыя правакацыі палітычных
прастытутак.
Сёння ўвечары будзе выступаць
міністр абароны.

А. Брусевіч

Калі празвініць апошні званок
Я еду туды, як заўсёды,
У ціхі, прыгожы мой родны куток,
У вёсачку Перагоды.

Самотна дубочкі ў полі стаяць,
Струменіць у доле крыніца,
У лесе птушыныя спевы чуваць,
Раса на траве серабрыцца.

А вось і зялёны мой родны сад.
Вось яблыні, грушы і слівы.
Вось шэрыя стрэхі вясковых хат.
Я самы на свеце шчаслівы!

А. Пяткевіч
ШАРЖ
(М. У. М—ч)

Ён за сабой вядзе паэтаў.
А, можа, ўсё наадварот?
Ну, а яны народ адпеты:
Хапае беднаму турбот.

" " "

Акрываўлены голас адвечных пакутаў
Дзікай зданьню лунае над нашай душой.
Ненажэрная цемра малітвай прыкута
Да маланак, якія адлічваюць боль.

Рэжа вечнасць на часткі старэнькі
гадзіннік,
А хвіліны крычаць, як у Храме званы.
Заблудзіўся ліхтар — крочыць поначы
кінік.
Задаволены дождж сее кроплі маны.

Растаптаўшы адбітак азёрных люстэркаў,
Вецер зоры шпурляе ў гнёзды гадоў.
Ломіць вокны пустыя натоўп недаверкаў,
Мажа вочы і вушы свае фарбай слоў.

Сьветлякамі ўсьцешана марнае поле.
Адчыняе світанак прываблівы сон.
Адзічэлі шляхі ад назойлівай волі,
І сьмяецца над вечнай ахвяраю скон.

Т. Шляжко

Запутанная в собственных мечтах,
Как в лабиринте розовых исканий,
Ступаю в сумрак, след мой растворяет
Тумана утреннего легких два крыла.
Забытая надеждами обмана,
Что будто здесь седые облака,
Плыву, теперь уж кажется что
рано.
Стремительно уходит из-под ног
земля.

А. Пяшко
ЛЕТНЯЯ ПЕСНЯ

У лузе далёкім рамонак расце,
Якое раздолле і мне, і табе...
І сонейка свеціць, цалуе шчаку,
І конікі ў траўцы пяюць пра вясну.

Прыемна лагодзіць пястун — вецярок,
І тут жа руплівы бяжыць ручаёк,
Бяжыць і смяецца, бы хлопчык малы,
Насустрач радзіме, матулі-зямлі.

А ў небе высока ляцяць жаўрукі
І шчэбетам-звонам вітаюць палі,
Магутныя сілы поўняць прастор
І песня ліецца з далінаў і гор.

Ю. Гуменюк
ДАХ

У затрутным паветры бязвольныя думкі,
Нібы птушкі самотныя плачуць
над светам.
Я на даху сяджу, разглядаю малюнкі,
Сам з сабой размаўляю, быццам
з паэтам.

Я узброены добра, як той мілітарый,
Бо ў мяне ёсць бінокаль —
магутнае вока,
Я магу распазнаць, дзе жыве пралетарый,
Дый таму, што і вершык пішу
з Беластока.

Ну а сёння — не заўтра, а заўтра —
не вечнасць,
І слупы электрычныя гэта пацвердзяць.
Я да д'ябла паслаў усялякую нечысць,
Можа, будзе ў што на зямлі гэтай верыць.

А. Валюк

Дакараць на лёс не трэба,
Зорак з неба не хапаць —
Шанаваць кавалак хлеба
І сумленне шанаваць.

Прабірацца праз гушчары
Драбяззя і ламацця
На вялікія абшары
Чалавечага быцця.

Е. Мазько

Тры кроплі чырвонай атруты
ў келіху тваіх вачэй
ты разбаўляеш слязьмі
і спадзяешся выратаваць гэтым
прадажнае цела гарадской брукаванкі.
Твае намаганні дарэмныя,
бо ёй падабаецца лапаньне
шорскіх падэшваў,
як табе — наркотыкі.

І. Хох

Магический, загадочный кристалл,
В глазах твоих мне не дает покоя,
Мне кажется, я в них себя искал,
Когда я был наедине с тобою.

В нем прелесть и величие скользят,
В нем нежность кроткая доверчиво
проста,
И мудрых дум неистощимый клад,
И уходящей жизни суета.

Ю. Карэйва
ПРЫЙДЗІ!

Прыйдзі —
І прабудзі, і зруш,
Вядзі нас,
Кінутаму полю
Вярні нас,
З грэшных нашых душ
Скінь путы бруду,
Зла, сваволі.

Прыйдзі —
І прыміры, з'яднай,
Ізбаві, Божа, нас
Ад скону,
З палону вызвалі
Наш Край,
Дай сіл у працы,
З працы — плёну.

Прыйдзі
У кожнае жытло:
Хай у душы ўваскрэсне
Кожнай
Любові вечнае святло
Тваёй любові,
Вечны Божа!..

Наш адрас:
230023, г. Гродна,
вул. Ажэшка, 22, пакой 404,
тэл. 44-80-70

Газета выходзіць
штотыднёва

Гродзенская абласная
ўзбуйненая друкарня
вул. Паліграфістаў, 4.

АИ 05199 Зак. 5157
Тыраж 2000 экз.

Рэдактар
Л. С. ЗАСЕЛЬСКАЯ.